

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint balra.

Bérmertelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Petöfi-utca 1. sz. (Ungerleider Albert könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjszabás szerint. Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasárnaputáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY.

Politikai, társadalmi és közgazdasági napi lap.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva.

Egész évre 12 frt
Fél évre 6 frt
Negyedévre 3 frt
Egy órára 1 frt

Vidékre postán küldve:
Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 7 frt — kr.
Negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy órára 1 frt 20 kr.
Hirdetések helyben fizetendők.

Százalékot nem adunk.

1886.

Budapest, március 14.

(F.) Előttünk fekszik a zárszámadás-vizsgáló bizottság jelentése az 1886. év pénzügyi kezeléséről. A bizottság igyekezett feladatának megfelelően, jelentősnek kutakodásában és szerkesztésében több célzatos újítással találkozunk és főleg azon törekvése tűnik ki, hogy az eredményeket a mennyire lehet, áttekinthető és könnyen megérthetővé tegye. Így igen előnyös az, hogy általános végeredményben nemcsak a zárszámadási jogszabályokat reprodukálja, hanem költségvetési czimként csoportosítja a kiadásokat és bevételeket. Az egyes tárczákra szóló részletes jelentések berendezése is több újítást tüntet fel. Az egyes tárczákra összefoglalva találjuk a kezelési eredményt, sőt az átfutó és hátralék-kezelés számadatai is figyelembe vettek.

Lássuk mily számtételekkel igazodunk el napjaink a számadásban. Az 1886. évi költségvetési törvény és az kiegészítő törvények, 16.180.000 frtnyi deficitet irányoztak elő, azonban az összehasonlítás azt mutatja, hogy ez évnek különbsége a bevételek és kiadások között sokkal több t. i. 29.340.000 frtnyi hiány.

E jelentékeny rosszabbodását a mérlegnek részben a bevételeknek elmaradása az előirányzatot alul, részben pedig a kiadások idezeit elő. S ez fő jellemvonása az 1886-ki év háztartásának, hogy míg előbbi években az előirányzott bevételek legnagyobb részt tényleg be is folytak és a mérleget az előirányzatnál kedvezőtlenebbé az tette, hogy tulkiadások elkerülhetetlenek voltak, addig a fámózus esztendőben a valóságos tulkiadások csak egy és a nagy deficitnek oka tulajdonképpen a bevételek elmaradása.

Mert ime a sokat vitatott 13.600.000 frt deficit többletből 10.278.000 frt esik a bevételek elmaradására és csak 2.882.000 frt tulkiadásokra. S ha ennek a valódi értékére így két czimre redukált összegnek lényegében hatolunk, a legutóbbiak említett tulkiadás és tulajdonképpen bevétel kevésnek mutatkozik. Mert ennek oroszlan része a közösügyek alá esik. E czimben és czélra ugyanis

27.254.009 helyett 29.586.000 frt-ra volt szükség. E 2.332.000 frtnyi többlet, mely mint látjuk csakugyan oroszlanrészre a valóságos tulkiadás 2.882.000 frtnyi fenn említett összegének, okát abban találja, hogy a határ-vám jövedelme nagyon messze mögötte maradt az előirányzatnak. Ugy szólnán egészen annyival több kiadásunk volt közös ügyekre, amennyire várakozás ellenére kevesebb lett a határjövdelem, illetőleg annak mi reánk eső része. Igaz ugyan, hogy 1886. év en egyéb hitelállapítások is fordultak elő, mint a közös ügyekben, ilyenekre akadunk minden miniszteriumnál nagy számban, de ezek csak kisebb tételeket képeznek.

Felémleltre méltó, hogy az államadóságoknál a tulkiadás 1.200.000 frt volt, a mit legnagyobb részét az arany ágio emelkedése idézett elő, tehát oly körülmény, mely ép annyira, sőt még kevésbé függ a magyar miniszterek akaratától, mint az előbbi többlet előidéző tényei. Vasuti kamatbiztosítási előlegek fejében az állam 424.000 frttal volt kénytelen többlet fizetni, tehát ismét azért, mert az illető bevételek nem érték el az előirányzatot.

Mellőzzük a számadatoknak további részletezését tárczánként, mert igen messze vezetne és olvasóinkat kifárasztanánk a nagy számok felsorolásával és pedig annál inkább mellőzzük, mert arra, a mit bebizonyítani akarunk, az eddigi is tökéletesen elegendő. E főbb vonásai az 1886. évi államháztartásnak meggyőzőnek arról, hogy a képviselőháznak 1886. március 24. hozott határozata a miniszterek ügyvezetésére vonatkozólag megette kivánt hatását, mert a miniszterium nagyjában és egészben beérte az előirányzott tételekkel. Legszólabb bizonyítéka ennek, hogy még 1884-ben a netto tulkiadások összege 8.502.000 frtot, 1885-ben 12.646.000 frtot tett, addig 1886-ban 2.882.000 frt-ra leszállt. S ezen összeg is láttuk, mennyire a miniszterium akaratától függő körülményekben lölí magyarazatát.

A kiadások tekintetében tehát a kormány a helyzet teljes megismerése után, komoly törekvéssel sikerre vitte a költségvetés pontos betartását és a hitelul-lépésektől való tartózkodást.

Azt látjuk tehát, hogy a kormány ott, a hol tőle függött, általában az engedélyezett hiteleket tul nem lépte, csak csekélyebb tételekben, melyek azonban az elért megtakarítások által (ezekről külön nem is szólunk, mert a tulkiadásokat e nélkül is eléggé motiváltuk) elensúlyoztatnak, ugyannyira, hogy az eredményt kedvezőtlenül — a miut mondtuk — csakis a határ-vámjövdelem visszamaradása, az arany ágio emelkedése és a kamatgaranciát élvező vasutak nagyobb szükséglete tették.

A javulás azonban így is pozitív konstatálható és tagadhatatlan. S azért a zárszámadásban biztos jelelt látjuk az államháztartás rendezésére való öntudatos törekvést. A képviselőház, midőn a zárszámadási eredményeket jóváhagyta és a kormánynak a felmentvényt megadta, a jövő évek zárszámadásaira nézve az eddigiekhez képest fokozottan kedvező eredmény elérésébe vetett hitének is kifejezést adott, s a magyar állami érdekek minden igaz barátja csak azt kívánhatja, hogy sem a ház ne családokébbi hitében, sem a kormánynak nézve ne tegyék előreláthatatlan események nehezé e részben elvállalt kötelezettségei legpontosabb beváltását.

Országgyűlés. A képviselőház szardai ülése elején olvastatott fel nagy és feszült figyelem közt Bismarck herceg köszönő stürgyönc — válaszul a háznak Vilmos császár elhunytá feletti részvénytulko-zatára.

Péchy Tamás elnök betérjesztette Tiszza miniszterelnöknek következő átiratát:

Nagyemlétségű elnök ur! A közös külügyminiszter úrtól f. hó 12-éről vett értesítés szerint, Bismarck herceg német birodalmi kancellár ó föméltsége, a fordításban ide mellékelte táviratban, Németország és Poroszország oszászari és királyi kormányának köszönetét fejezi ki azon ünnepélyes nyilatkozatokért, melyeket a magyar országgyűlés mindkét háza, Vilmos német császár ó fenségének elhunytá alkalmából tett. Midőn a hozzám intézett megkereséshez képest szerencsém volna ezt Nagyemlétségű ö becses tudomására hozni, fogadja Nagyemlétségű ö kiváló tiszteletem öszinte nyilvánítását.

Budapest, 1888. évi március 10. 13-án.
Tiszza, s. k.

Fordításban ó táviratig hangzik: „Különösen hálas melegséggel fogadta Németország és Poroszország oszászari és királyi kormánya azon ünnepélyes nyilatkozatokat, melyeket a magyar országgyűlés mind a két háza, Vilmos oszászár emlékének szentelt. Legyen szabad Nagyemlétségű ödöt kérnem, hogy mind a két házbeli elnök urakhoz, köszönetünk kifejezését eljuttatni méltóztassák.”

Tudomásul vétetett.

Márczius 15-ike Aradon.

(A negyvenes évforduló emlékünnep.)

Az Ünnepély kezdete.

Márczius 15-ikét évek óta a lelkes hazafiság impozáns nyilvánulásában szokták Aradon megülni. Talán mondanunk sem kell, hogy a mai ünnepély felülhaladta a megelőző évekéit s a közönség valósággal elárasztotta a városháza nagytermét. A karzatokat díszes hölgyközönség foglalta el.

Lenn a teremben ott voltak: Fábrián László főispán, Salacz Gyula polgármester, Ormós Péter alispán, Urbányi János főkapitány, Várjassy József, Várjassy Arpad kir. tanfelügyelő és a notabilitások, hivatali- és iskola-főnökök egész nagy csoportja élükön a testületek, egyletek és iskolai újúságnak. — Általános érdeklődés tárgya volt Pulszky Ferencz és neje, Pulszky Ferencz diszmagyarban jelent meg, hasonlóan Lukácsy Miklós is, ki kevéssel 10 óra után foglalt helyet az emelvényen és az ó ismert ékesszólásával üdvözölvén a közönséget, örömmel jelentette, hogy a felolvasást ezuttal Pulszky Ferencz fogja megtartani, a ki ma már egyike azoknak a ritka alakoknak, a kik leviharzani látták a nagy napokat és így leghivatottabb visszaemlékezést is adhatnak azok képeiről a mai nemzedéknek.

Lukácsy Miklós beszéde szöszszint a következőleg hangzik:
Mélyen tisztelt Ünnepelő Közönség!
Negyven év lezajlása egy nemzet fenállásában észrevétlenül csekély időköz, de egyes emberek életében oly fontos tényező, hogy negyven év után sok millió közül, kik közvetve vagy közvetlenül működtek közre valamely esemény létre jöttében, alig tízed-része marad meg az élők sorában.

Es ime már negyven éve annak, midőn a rendi alkotmányunk Magyarországon év-

századokon át fenállott erős vára, a nemzet nagyjainak áldozatkészége által, romba dőlő és helyen felépült a népjogra fetektető magyar alkotmány ujkori palotája, melynek ormárol az oda feltüzött lobogón a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavát lengeti a korszellem úde luvallata.

Ezen történelmi nagy esemény évenkénti megünneplését tűzte ki feladatául Arad polgársága méltóan önmagához, méltóan elődejeihez.

De méltóbban, tisztelt hallgatóságom az emelvény alig ünneplhető meg, mint az által, hogy azon kornak egy isten jóvoltából még életben lévő kimagasló alakja, az ó emlékek gazdag tárházából, s az ó kiváló tehetségeivel varázsolja élénk ama nagy események történetét.

Ily férfiuval szemben nem kísértém meg, csak egy szóval is az általa mondandók elejébe vágni és meggyőződésem, hogy az ónok helyesléseivel találkozom akkor, midőn csak arra szorítokozom, hogy ó méltóságának, Pulszky Ferencz urnak, ki készséggel vállalkozott a mai nap érdekét emlékeztetővel nagy jelentőségűvé tenni, Arad város polgárainak köszönetét tolmácsolom.

Ezek előrebocsátása után a rendező bizottság nevében és megbízásából az ünnepélyt megnyitottak nyilvánított és berekeszttem szavaimat a minden igaz magyar imá-jaként hangzó felkiáltással:

Éljen a haza!
Éljen a király!
Erre a polgári dalárda a „Hymnusz” t énekelte el, mit a közönség állva hallgattott végig. A nagy hatással énekeltek daj után következett:

A Pulszky Ferencz felolvasása.

Midőn Pulszky Ferencz az emelvényre lépett, lelkes éljenzés zúgott fel, a mi részben a kiváló tudós szeretetreméltó nevének is szóltott, ki az emelvényen szemben foglalt hölgyek közt helyet. A felolvasás rendkívüli tetszésben részesült és itt adjuk a tudós felolvasó szivességéből egész terjedelmében:

A nemzetek a vallásos ünnepek kivül világi politikai ünnepekre is gyűlnek össze a nélkül, hogy azokat a törvényi parancsolná reakjuk, mely az ily ünnepekre, sokszor csak nemzeti szokássá váltak. Az északamerikai államokban a különben oly józan és számító polgárokak június 4-én, mintha csak az örülés egy rohama szálná meg, mert megfelelőe mindennapi foglalatosságukról, ünnepi öltözetekben mulatnak zajosan mozsár és pisatoly lövésekkel, körmenetekkel, díszobédokkal és lakomákkal, a függetlenség nyilatkozata évfordulójának emlékéül. — Franciaországban a Bastille bevételének évfordulóját, június 14-dikét ünneplik mindig,

— És miért?
— Az alaguti történet.
— Mit tud ön abból?
— Mindent, a mit tudni óhajtottam.

Mitha aggodalmasan fordult a báró felé és a szerzetes köntöse alatt egy tárgyat keresett, mely végzetesnek hasonlított egy tőrre.

De ó mozdulat nem kerülte ó Crappado figyelmét, ki élszántan kardot rántott.
— Lássuk eddig cigányonó — mondá jókedvetten, — ön eddig velem azt tette, a mi önek éppen tetszett és én a legszere-nyebben trttem, de érteni fogja, hogy az ámbításokból már elég volt és nagyon elé-rkezett az idő, hogy azok véget érjenek.
— Mit szándékozik tenni? kérdé Mitha nyugtalanul.

— Oh majdnem semmit, — felelé Crappado, — Kervenny grótot szándékozom értesíteni a történetekről, utba akarom igazítani egy titokban, a mit én ismerek.
— Báró ur, ön mindig egyforma játé-kot cz és csak most győzhetett meg róla, hogy nem is veszélytelen. Láthatja, hogy ez engem nem javít. . . különben, most fontosabb okom van a kitartásra.

— Csakugyan?
— Meggondoltam a dolgot és azt hiszem, hogy Crappadó báró nem az az ember, kit olyan könnyen lehasson eltüntetni.
— Azt hiszi?
— Bizonyos vagyok felőle. . . még ön is nagy zavarba jönne, ha Kervenny gróf holnap öntől azt találná kérdezni, hogy mit csinált velem?

Mitha nem felelt. A mit a báró mondott az némi valószínűséggel bírt és azonnal megérté annak horderejét, hirtelen pillantást váltott a szerzetessel és helybenhagyólag intett Crappadónak.

— Jól van, — szolt rövid szünet után — még ez egyszer, habár élete kezeim között van is, szabadon engedem báró ur, de a jövőre ne legyen ujra elszakított és ne feledje, hogy a legcsekélyebb fecsegés az ön részéről, és a bűnhődés nem soká várakoztatna magára. Tehát a viszontlátásra Crappadó ur! Itéljen azok után, mit ön ma

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(Márczius 16.)

A Maros partján.

(Árviess kép.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —
Egész Arad künn van. „Tout” Arad — mondhatjuk — ott sétál a körtültesen, mely a várost keblébe zárja. Szé-p, verőfényes délután, a városi nép ki áncsiságával, újságványával — és hitványával tudni ki mindenké. A tóli kábat, melyet sokáig horodtuk, otthon maradhat. A karosu termetet teljes pompájában lehet mutogatni. Szinte újság-számba vesszük a felső ruhára levetközött hölgyeket. A dandykon nem csodálkozunk — sikkes dolog volt husz foknyi hidegben is megtekinthetlenné válni.

A körtültesen végig kigyózik a bucsujáró nép. Fecseg, nevet, mulat, a biztosság tudatában, hisz Aradot csak kis újjával fenyegeti a veszély. Nyugodtan alhatunk, annál inkább, mert a feltüzött szuronyu katonák órzik a vizet, a mely viszont óket szépen czernirozta a várbán.

A Marosnak a tisztaság az utja. Fut rohan zuga s órül a sietésnek, mely ót jégtöm-lőcezől kizsá badította. Felcsapott ó is forradalmárnak, a mint az már márcziusban divat. Tömlőcének falából csak itt-ott látunk romokat, nagyon tekintélyes, imponáló jég-torlaszokat. A liezeum épületénél egy jókora darab még összefügg, ott hol az uszodák szoktak libegni. A pikáns pletykák most a tültesen kelnek szárnyra s nem ott, a mi utójára is ugye megy, csak meglegyen.

A várbá vezető hid előtt az árterlen ömlik a szennyes ár. A tűzifa garmadák deré-kig fűrődnek, az órbódek alakait nyaldossa. Az árteri hid kiállja a veszélyt, mely oszlopainak fejét is jól megmosdatja.
A gyszóló kincstári hid el van zárva.

Feltüzött szuronyu katonák tartják a kordont, melyen áthaladni csak uniformisban szabad. Pedig csinos hölgyek és nyegle uracsok, lányos mamák bakifüektől nógatva, elmélkedő óreg urak, kicsipett dadák s szakácsnék — mind arra tolongnak keresztül s családóva térnek vissza, leszorítva egymást a palló-járdáról a vámbáz busan s tleszen tá-tong.

Lejebb a „gözkeményitógár”-nál már érdekesebb a látvány. A láthatár egyszerre kitágul s látjuk a folyót teljes nagyságában, a mint hőmpolyóg. Anya-medrét nem lehet megkülömböztetni, mert a holt testvérek rosszul viseltek magukat. Az újradí árter hidját jókedvűnkben szöszszédtek, pedig nem jártak az egyetemes hidepitesített tanulni. Az innessó oldalon még csak megmaradt a hid egy pár pillérje, de a tulsó oldalon csak egy pár, egymásra halmozott gerendáról lehet következni, hogy a hid csakugyan hid volt. S hogy valahogy a mi kíváncsi né-vünkben kár ne essék, azért zárták el arra a közlekedést.

Amarra túlról viz, sár. A vértanuk sírdombja is viz alatt van. De az emlékké, mint valami parancsoló jel magaslík ki a tengerből (majd azt mondtuk t e n g e r i b ő l.)

Átellenes szomszédunk, Zsigmondháza-nak és Uj-Aradnak már rosszabb napjuk van, mint nekünk. A partból mi sem látszik s a házakat nyaldossa az ár. A csendőrl feltüzött szuronyu ide át fénylik, a mint a parton jár-kei. A lakókat nem a kíváncsiság, de a rémület és az aggodalom tartja a viz közelében, mely arra letelér már egész tenger.

A bizlalók is usznak. Kövér lakóikat majdnem uszva kellett biztosabb helyre to-várbíbitani. Egy-egy fabódnak csak a teteje látszik ki, mintha a vizen nyugodnék.
Zeillipeinket gözgep és szivattyu órni. A

liezeum megett is, lejebb is prűszköl, zaka-tol a gép s gyorsforgással szivattyuzza a meggyülemlett vizet és hosszú csöveken keresztül szaporítja a Marost. Van ennek is csodálója bőven. Diák uraimék szeretnének megismerkedni a pófékölő gép titkaival, de a gépész elűzi óket. Nem ér reá a tudományt terjesztési, mert sürgösebb dolga, hogy gépe okádja a vizet.

Felér karjelvényes férfiak járnak-keinek hivatalos komoly tudatában. Hja, ók most hivatalos személyek, „hatóságai árvi-z b i z t o s o k.” Nem tudjuk ók biztosak-e az ártól, vagy minket biztosítanak ellene. Mert a körtöltés állja jól a vizet. Biztatni csak ott kell, hol zilipek is vannak. Földdel telt zsákokkal óntik belé a bátorságot s mástéle anyaggal, melynek átható illat ellen zseb-kendővel zárkoznak el a fnyás orrok. Hja az árvi-z nem ismer különbséget, egyformán kiönti, mint az úrgét a zsegynt, a gaz-dagot.

A kíváncsi nép csak egyre tolong-lefelé a felázott talajon, melyben nyomot hagy a sok láb. Kaczer hölgyeknek kedvező alka-lom formás lábacskákat láttatni s falánk férfi-szemeknek bámulni. A szuronyu ritékek is jobb kedvet látszanak kapni. Egyiknek tarisnyájába egy anyóka tölt nagy meghatot-tan pattogatott tengerit, miközben édes gyermekének beözögati. Talán eszébe ótlik, hogy az ó fia is valahol távol idegenben most épen ily járásban lehet.

Fecseg, cseveg mindenki s igyekezik nagyobb újságot mondani s lei a szenzá-ciózt. Rémmesék — melyek ama bizonyos legöregebb embertől származnak — járnak szájról-szájra. Kombinációk a viz emelke-déséről s az ebből származható bajokról, melyeknek se hossza se vége, merülnek mind-untalan fel. Tekintélyeskedő ajakok terjesz-tik nézeteiket az elhibázott és teendő inté-zkedésekről.

mint az absolutismus megtörésének s a nép szabadságának első napjait. A császárság és a restauratio idejében más napokat tüztek ugyan ki nemzeti ünnepekül, csak hogy azok sohasem nyertek népszerűséget; Lajos Filipp és a köztársaság alatt a Bastille betételének évfordulója vált tehát ismét a francziák valóságos nemzeti ünnepévé. A németek nem január 13-ikát, a császárság kihirdetésének, a német nemzet egységének évfordulóját ünneplik, hanem szeptember 2-ikán a szedani győzelmet. Nálunk Szent István napja augusztus 20-ika maradt szűzön keresztül a nemzeti ünnep. Már az aranybullai rendeli, hogy e napon gyűljenek össze az országgyűzők a király udvarában emlékezzenek meg a szent királyról, a ki a monarchiát megalapította s még mai napig is a nép Budára tödül s egyházi körmenetben a régi szakközből átöröklött énekek kíséreléssel először a templomba. Az egyházi szertartás után pedig lejár a múzeumba és ámbár sem a kormány, sem a város nem rendez néptünetet, mint az Parisban történt, mulat a maga módja szerint. De ezen ünnep is kezdő elvezeteni régi jelentőségét, mert ebben a primas sem jött le Esztergomból, hogy az ajtókat nyitva előre álljon, sőt, ha jól emlékszem, öt év előtt 1883-ban az egész felső klerus nem emlékezett meg arról, hogy augusztus 20-án nyolczszázados évfordulója volt a királyi szenté avatása kihirdetésének s tetemei új elhelyezésének Szent László idejében. De a nemzet azért, hogy a koronával kibékült s önállóságot visszanyerte, új ünnepnapot választott magának s kegyeletesen megemlékezik márc. 15-én azon időről, mely a régi rendi alkotmányos utat megújította. A magyarországi jogegyenlőség alapjait az egész nemzetet az alkotmány sánczaiba bevette, a nemzeti királyság helyébe a népszabadságot állította fel, s a parlamentarizmus elfogadása által a nemzet sorsát a nemzet kezébe adta.

Március 15-ike egyébiránt csak egy jelentősége volt azon nagy időknek, mely a magyar nemzet örök diadalmát fogja mindig képezni, egy jellemző részlete azonban erősebb fordalomnak, mely a törvényes formaként nem leplett, egyes tapintattal kikerült minden erőszakot s ez által lehetőséget tette, hogy a szabadság a jogfolytonosság alapján a közbejött gyászidő elmúltával hazánkban újra fölviradjon. Március 15-ike nem a véres fordalom, hanem a békes reform emléke. Az haj fedi már azoknak fejt, kik azon nagy napokat keresztül éltek. A mostani nemzedék ritkán talál időt a múltat tanulmányozni, azért nem lesz talán helyén kívül való, ha az alkalmával azon időkről részletesebben megemlékezünk.

Az 1848-ik évet a nemzetek tavaszának nevezhetjük joggal. A mint a természetben a hó elolvad s a nap melegebb sugarakat lövell az egész vidékre, a mező egyszerre mindentől felvirul, minden fa leveleket és új ágakat hajt, bambók kezdik jelezni a nyár jövő virágát és az őz gyümölcsét, s a madarak csattogása tölti be a levegőt, ugy a nemzeteknél is vannak időszakok, melyekben egyszerre tízezerben kering a vér, új eszmék termékenyítik a nemzeti életet s egy fiatal nemzedék felkarolja azokat s kész értők a legnagyobb áldozatokat meghozni. Így volt az 40 év előtt, nemcsak nálunk, hanem egész Európában. A szent szövetség reakciója, melyet herceg Metternich képviselt, soká akasztotta meg a nemzetek politikai fejlődését, még a népdal is megemlékezett róla:

Fogyos szél fuj nyugatról keletre,
Bánatot hoz a magyar nemzetre.

De a költőket és írókat, mint a tavaszi hirtető madarakat, nem lehetett többé hallgatásra kényszeríteni; Széchenyi, Deák, Kossuth csakugy, mint Vörösmarty, Eötvös,

éjjel tölem látott, hogy mit tehetnek holnap.

A cigányúrnó fenyegetésére a báró csak nevetett és mintán a szerzetest leereszkedőleg közönte, kardját vissza helyezte hüvelyébe és távozott a csúrdól. A nap már egészen elült az ég. A sok esemény eléggé ellárasztotta a bárót és így ő illonek találta valahára, egy kie nyugalmat keresni.

Egy negyedrda mulva a tiszteletreméltó báró mely álomba merült. Még a haramiak és a cigányneány képei sem bírták zavarni nyugalmát.

VI FEJEZET.

Mig ezek történtek, Kervenny grófné ismét egy almatlanság és nyugtalanság által gyötört éjet töltött. Nagy változások ment át a pratinuiri örökösön jelleme.

Nem volt többé a gondatlan és pajzán fiatal leány, kinek mosolya felvidítá a Liene de Greve-hill udvart, aroom egovánnyodott, báteges sapadtás fedé el vonásait, pillantásában most valami bizonytalan szomorú bánat rejtőzött, aroomnak kifejezésében nem volt többé az az üdőség, mely azelőtt legedesebb ösaját képezte.

Katalin sokat szenvedett, gyakran sirt, különösen néhány hónap óta.

Elméje epágének viszonyryerése után megmagyarázhatatlan szomorúság fogta el. Egy ideig minden iránt közönyös volt és ijesztő halgatásában élt, titokban sirva egy multuak emléken, mely szívének oly drága volt, de soha nem hallatott panaszát és nem sajnálkozott sorsa felett. A hogy mondtuk, önmegtámadással fogadott mindent akitől még egy keserű szó sem lebbent el a végzet ellen, mely őt egy olyan emberhez kötö, kit szeretni minden érzése megtiltott.

Tökéletes, de váratlan változás látszott benne működni. A hajdon eltűnt és feltámadt benne az asszony. Így jött meg hozzá a megzondolás és a tartózkodás jelleme is. Személyiben volt valami mélabus varázs, mely nagy elönyvéré vált szépségének.

Egy hónap óta, Kervenny gróf gyakran az ablakra könyökölve lepte őt meg, a mint homlokát kezébe rejtve, édes ábrándokba merült.

Így elmerülve, mire gondolhatott?
Sajnálkozás volt-e ez tőle a mult felett,

és Petőfi nem voltak többé a pusztában prédikáló proféták, a nemzet ébredésni kezdett, egész Európában villanyosság járta át a politikai légkört, mindenütt érezték, hogy a fennálló állapotok tarthatatlanok, hogy egy új korak küszöbén állunk. Csak azok nem értették meg az idők jeleit, kik a nemzeteket kormányozták s azt hitték, hogy a nemzetek is, ugy mint ők, nem gondolnak másra, mint anyagi gyarapodásukkal. Guizot kiadta Franciaországban a jelszót: „Gazdagodjatok“ s nem gondolt azzal, hogy politikai szabadság nélkül ez csak egy öltűnő kisebbségnek szól, mely azt s korruptióz szabadságának magyarázza. A Svájcban dörölt el az első lövés decemberben, midőn a szabadelvű kantonok megtörték a konservatív kantonokat, melyek fegyverrel gtyjtítotték, hogy a régi szövetséget elszakadjanak, melyben nézetük kisebbségben maradtak és szándékuk kivételében a konservatív Ausztria és Franciaország segítségére számítottak. Januárban a nép felkelt Palermoiban s kevés hét alatt kizűzte a nápolyi sereget az egész Sziciliából. A francziák nyugtalanokdáltak és a választási jog kiterjesztését követelték és midőn Guizot a tüntetési banquetteket megtiltotta, fegyvert ragáltak s február 24-én megbuktatták nemcsak a minisztert, de a királyságot is és kiküldtették a köztársaságot. Ezen esemény, mint egy villámsapás ijesztette meg az egész kontinentet a koronás főkét és a tözdevilágot. Pozsonyban együtt ült a magyar országgyűlés, melynél Kossuth már a választásfeliratnál jelezte, hogy Magyarország alkotmánya csak akkor fogja megtalálni biztonságát, ha az örökös tartományok szintén alkotmányos életre ébrednek. Március 9-én, midőn a győri követ interpellációt adott be a papírnyom értékesítése tárgyában, Kossuth elmondta híres beszédét, a hazafi szonokliatnak azon soha utól nem ért mekké, melynek hatása alatt Metternich rendszerét a kormány megbukott. Ezen beszéd nyitotta meg Magyarországon egy új korak kapuját, lehetetlen, hogy ebből egy pár mondatot elhallgassunk.

Megemlítve a választásfelirat beszédét, így folytatja:

Kimondottam meggyőződésemet, hogy a köztünk és a császári birodalom szövetsége népei közt fenforogó érdektalankozást önállósunk, szabadságunk, jólétünk kára nélkül csak a közös alkotmányosságnak érdelemkövető alapját lehet kiegyenlíteni. Egy fájdalmas pillanatot veték a burokratikai kormányrendszer eredetére és kifejlesztésére, említem, miként emelte fel hatalmának épületét és elszámlálva e kormány-mechanizmus következményeit és betekintve az élet könyvébe, hol az események fatumszerű logikája revelációját hirdeti, az uralkodóház iránti igaz hő ragaszkodásom meleg érzetében jöszöletet mondék, hogy az leszen a Habsburg-ház második alapítója, ki a birodalom kormányrendszerét alkotmányos irányban reformálja, s felségese haza trónusát hű népeinek szabadságára fektetendő le rendíthetlent. E szavak óta híres bölcsességgel támogatott trónusok dőltek össze, s népek nyerték vissza szabadságukat, miknek ily közel jövőjött három hónap előtt alig álmodák, mi pedig három hónapon át görögült taradatlanul Syssiphus kövét. S az én lelkemre epesztő aggodalommal borml a modultalanság fájdalma; vérsz szívvel látom, miként izzad annyi nemes erő, annyi hő telettség egy háladatlan munkában, mely a taposó malom kínjaihoz hasonlít. Igemis, t. Rendek, egy fojtó gőznék nehez átka ül hazánkban, a bécsi kabinet csontházából egy sorvasztó szél fuj ránk, mely idegeinket megmereviti és lelkünk röptéire zsbíbasztólag hat.

S ismét:

Természet elleni politikai rendszerek is soká tarthatják fenn magokat, mert a né-

vagy aggodalom a jövő miatt? Elég az hozzá, hogy nagy könnyeseppeket oszt ki szemeiből. Anyjának képe volt-e vagy a György, mely őt néha borzongatás s megrázkódtatta? Talán csak az isten mondatná azt meg!

Katalin maga sem tudta. Egy titkos, éees érzelmenek engedett, melynek forrása még ismeretlen volt előtte. György képe időnként megjelent gondolataiban, de elmosódottan, mint ama fehér göpök, határozott alak nélkül, minökét ősi napokban a kék égen látunk lebegni. Katalin Györgyöt sohasem szerette másként, mint testvérét. Amitotta saját magát az ő iránti ragaszkodás természete fölött: nem ismerte még azt, a mit a s z i v t a p a s z t a l a t a i n a k szoktunk nevezni.

Erzéében Györgynek csak testvére volt és azt hitte, hogy ez elégséges arra, hogy férje is legyen.

Nem volt senkije, a ki felvilágosítaná.

Igy történt, hogy midőn tökéletesen magához tért, észrevette, hogy a bilincsek, melyek őt a multhoz fűzték, erőszakosan széttörték a nélkül, hogy szive másoként rendülne meg, mint közönséges és előrelátott fájdalomnak szokás. Midőn látta, hogy körülötte és szívében semmi tr sem képződött és nem hal meg a kétségbeeséstől, hogy elvesztette azt, mit a szerelemről remélt, mely csodálkozás fogta el lelkét és kétkedni kezdett az oly soká ringatott álomban. György iránti szerelmében. Kereste a változásokat, de nem bírta megtalálni. Végre megszokta e czélnélküli hevüléseket, miket hasztalan igyekedett lecsillapítani és megmagyarázni.

Katalin nem volt egyedül a Pratinuiri kastélyban. A gróf melleje állított komorna cizmen, egy a hegyekből való fiatal leányt, ki egyszerű és naiv volt mint egy gyermek s rövid idő mulva inkább barátója, mint szolgálója lett Katalinnak.

Tizenhat éves volt, szőke mint az értit gabona, keves mint a fiatal fűcskák. Szerette a grófnét mint saját édes anyját! Ritkán hagyta el, és akkor is csak Katalin parancsára mellette aludt és virrasztott, sirt midőn sirni látta és nevetett, midőn Katalin nevetett. Az ő részéről ez határtalan jódot, imádás, majdnem rajongó tisztélet volt.

pek türelme s a kétségbeesés között hosszú ut fekszik, de vannak politikai rendszerek, melyek az által, hogy sokáig tartottak, erőben nem nyertek, hanem vesztettek, s végre elkövetkezik a perc, midőn azokat tovább tartogatni akarai veszélyes volna, mert hosszú életük megértett arra, hogy meghalassanak. Halálban pedig osztolni lehet, azt kikerülni nem. Tadam én, hogy elvénhedt rendszernek, mint elvénhedt embernek, nehéz megvalni egy hosszú élet eszméjéről, tudom, hogy faj darabról darabra összetörve látni, mit egy hosszú élet építgetett: de midőn az alap hibás, a dőlés fatuma kikerülhetlen s mi előttünk, kike a gondviselés egy nemzet sorsát bízza, halandó ember gyarlóságai befolyást nem gyakorolhatnak. A nép örök a öröknek kívánjuk, e nép hazáját, és öröknek, ama dynastia fényét, melyet munkodónknak ismerünk. A mult kor emberei egy-két nap után sirba szállnak, de a Habsburg-ház nagyreményű ivadéka, Ferencz József főhercegre, egy fényes trónus öröksége vár, mely erjét a szabadságból meríti. Osi fényt megőrizni a mostani mechanizmussal bajosan lehet, és én félek, hogy ha a nemzetek, loyális nyilatkozványai köztbe nem jönnek, ama politika az istenben boldogult szent szövetség egy újabb kiadásban keresend meg tengődést, pedig a szent szövetség első kiadásakor sem ez mentette meg a trónokat, hanem a népek lelkesedése, egy oly lelkesedés, melynek alapja szabadságigéret volt. Dynastia iránt, mely népeinek szabadságaira támaszkodik, keletkezni mindig fog lelkesedés, mert szívből hi csak szabad ember lehet, de burokraták iránt lelkesedés nem keletkeztetik. Esetet és vért adhatnak a népek szeretett dynastiájukért, de egy nyomasztó kormányrendszer politikájáért soha egy verébűnnek sem lesz kedve meghalni.

Ily hangon szót Kossuth egy óra hosszút, felirati javaslatot terjesztett a k. k. R. R. elébe, melyben mindazon reformokat követelt, melyek rövid idővel később a parlamentarizmus és jogegyenlőség alakjában a király által szentesítettek és a törvénykönyvbe beirattak. Lelekésdével fogadta a követek táblája Kossuth lángszavait; a konservatív part eláppait a magas állású kormányfőriák ijedten Bécsebe utaztak fel tájekozást és utasítást kérni Metternichtől és az udvartól. De Kossuth beszéde is áthatogott Bécsebe, fordítását leirogatták s olvasgatták, a titkos policzia doázár, mindentit és hatása ott megnagyob volt, mint nálunk. Március 13-án nyilt meg az alsó-ausztriai rendek gyűlése. Bécs melvett osztályai kérvényt adtak be hozzá, sajtószabadságot követelve. Ezt egy nagyüzimű k leöttség, követve a nép csoportjaitól, vitte fel a rendek házába. A kormány ingadozott, tétozavott, el akarta odázni az elhatározást s midőn a nép nem támogította s a mozgalom általánosság lett, fegyveres erővel akarta ezt elnyomni; de a vér láttára a nép még inkább felbőszült a mervadó férfiakat páni ijedséggel lepte meg, a konservatív rendszert nem állta ki az első komoly megpróbáltatását, Metternich leköszönt s éjjel elutazott. Igérték tehát konstitúciót, megadták a sajtószabadságot, felfegyverkeztek a polgárságot s rajja bízta a rend fenntartását.

Mindezeknek híre tiszánt elterjedett Pozsonyban is; alig képzeltetni a kormánypárt zavarát s megilletődését; a magnások elfogadták a követi tábla feliratát a közös ülésben elhatározatot, hogy országgyűlési küldöttség viszi át Bécsebe.

Másnap, március 15-én a nádor, a dignitariusok, a magnások és követek, Kossuth, Bathány Lajos, Széchenyi István, Eötvös József, Rajkacsics, a szerb patriarcha s Horvátország képviselői gőzhajón mentek fel Bécsebe kétszáz országgyűlési ifju kíséretében. A bécsi nép zászlókkal és mozsárdur-

Jelenlété Katalin boldoggá tette, így szeretetve érezvén magát, újra feléledt. Hány-szor feledé el savorát és borzalmait, hallgatva ez üde, tiszta hangot, amint gyermekkorai szent örömeit mesélte. És a mikor remegő ajkát a kis Jeanne homlokára illeszté, lelkeben újra felbőszött a bizalom és szívét új érzelmek fogták el.

Ez éjjel Jeanne imádkozva maradt urnöje ágya mellett. Reggel, midőn a nap arany sugarai belopódnak a vastag függönyökön keresztül és vigan ragyogtak a szoba padozatján, Katalin észrevette, hogy mint imádkozik Jeanne ösmézték kezekkel, könyvekben uszva egy óraszték előtt térdelve.

Részvételt szólta meg:

— Jeanne, — monda kezét oda nyujtva — te talán az egész éjet itt e szobában töltötted?

— Igemis, asszonyom, — felelé a gyermek, gyöngéden megosókolva urnöje kezét.

— Emlékezel, hogy megtiltottam ezt neked!

— A grófné asszony tegnap olyan szenvédő volt és nem tudtam egyedül hagyni.

— Szegény Jeanne! . . . hát te itt virrasztottál mellettem?

— Egézs éjszaka.

— Szükséged lesz most ugy-e a pihe-nésre?

— Nem gondolok vele. Látom őnt!

S őn mosolyog: ez minden, a mit óhajtok!

Katalin szomorúan bólogott fejével.

— Hivem vagy — válaszolá sóhajtozva — mily jó vagy, ez az egyedüli barátságos arcz, mely e házban körül vesz.

— Az egyedüli! — monda Jeanne meglepetéssel, de az udvarban mindenki szereti őnt, és szolgálai szívesen oda adnak életöket, hogy az őnt meghosszabbítsák.

— Azt hiszed?

— Bizonyos vagyok benne! . . .

— Meglehet. . . mormogá Katalin közönyösen és szeméit az éghez emelte.

Jeanne bágyadtan egy az ágy mellett levő karzekébe ült és rövid ideig titkosan tekintettel nézett a grófnéra.

— Aztán — szolt végre — van itt még valaki, ki őnt szereti, jobban mint szolgálai és jobban mint én.

(Folytatás következik.)

rogatással fogadta a magyarokat, István főhercegre kocsiából kifogja a lovakat és azt a Burgba huzza, Kossuthot virágokkal borított el. az utazákon minden ablakból szép nők lengetik kendőiket üdvözléül, mindenki éljenek, az emberek sirtak örömkiben. az ölekezésnek, ninos hussa-vége, a bevonulás diadalmeneté akkuk. Az udvar megígér mindent s a küldöttség, mely tapintatosan elkerül mindent, hogy a törvényes ósvényről ne térjen, március 17-én visszazamegy Pozsonyba.

Pestre csak 14-iki gőzhajó hozta meg a bécsi események híret, mert a telegraf nem létezett még akkor és roppant lelkesedést keltett az ifjak és irók körében. 15-én összegyűltek, hajnalban az ur-utcai kávéházban elhatározták az ismét 12 pontot. Petőfi elszavalta híres rőtözött költeményét s az ifjuság oda tödült Landerer nyomdájába, hogy az tiszánt a cenzura mellőzésével nyomassa ki. Ezzel a városból felé indultak, hogy a város fogadják el a 12 pontot; az egész város sajon volt s Rottenbiller a polgármester, Nyáry Pál, a postma-gyari híres alispán s Klauzál Gábor, a volt országgyűlési követ élére álltak a népek, s arra figyeltek, hogy a törvényesség formái semmiképen meg ne sértsessenek. Atvezették tehát a tenger népat a hajóhídon Budára a helytartóváncshoz, mint az ország legmagasabb kormányzókéhez a szakadó esőben, mely a lelkesedést nem hűttöte le, esernyők alatt vonultak fel a várba, hol a tanácsosok már a legrosszabba is el voltak készülvé. Nagy vigasztalásra ismert alakokat láttak a nép élén. Nyári előadta, hogy a cenzura megszüntetését, a sajtószabadság megadását, és a politikai foglyok szabadlára helyezését kérvényezik, mire a helytartóváncs tiszánt késznek nyilatkozott ezt elhatározni s Pest városához és megyéhez intézett leiratban kiadta. A törvényes formák egy pillanatig sem sérültek meg.

A reakció csak későbbi időben nevezte e mozgalmat forradalomnak, hogy azon elv szerint: „A mit az erőszak kivív, az nem lehet törvényes“, behozza a „Verwirkung“ teóriát. A valóságban ezen mozgalom a törvény korlátai között maradt mindig. Erkölcsei forradalom volt, mely szakított a régi rendi alkotmány hagyományával s behozta a parlamentarizmust a jogegyenlőség alapján, de megtartotta mindig a régi törvényes formákat. Az 1848-iki törvények épen ugy hoztattak, épen ugy szentesítették s épen ugy hirdették ki, mint a korpusz jurianak akármelyik más törvénye.

Igy sajtószabadság volna meg nem emlékezni az alkalommal is a magyar nemesség azon példátlan önzetlenségéről, melylyel a márciusi napokban uri jogairól lemondott s minden privilegiumait az egész nemzettel megosztotta. Semmi fenyegetés, semmi erőszak, semmi félelem nem kényszerítette erre, épen ugy, a mint a korona is éret megzondolás s megvitás után adta meg az 1848-iki törvényeknek az ünnepélyes szentesítést.

Örömköz azonban nem tartott soká! Gyásznapok követték az általános ünnepet, hőssink, martýriaink vére peesélté meg a szabadelvűségnek és hazafiságnak bizonyosság levélét. S következett évekig tartó elnyomás, de a nemzet kitartása győzött végtére, s fátyolt vetettünk a sötét multa s Kossuth látnoki jóslata csakugyan beteljesedett.

Urunk királyunk Ferencz József csakugyan a Habsburg-ház második alapítója lett, midőn a monarchia kormányrendszerét alkotmányos irányban reformálta s felségese haza trónusát hű népeinek szabadságára fektetése le rendíthetlent. A mai állapotok a jogfolytonosság elismerése által az 1848. törvények alapján fejlődnek ki s mi méltán ünnepelhetjük március 15-ikét.

Midőn tehát ezen napot ünnepeljük, ünnepeljük eső rendben a sajtószabadság születésnapját hazánkban, ünnepeljük a törvényes haladást, ünnepeljük alkotmányunk nagy reformját, ünnepeljük a modern eszmék diadalát.

Azon nagy korak emléke, melyet március 15-ike képvisel, buzdítani fogja a későbbi nemzedékeket is, hogy a király és haza elválaszthatatlan javára kövessék áldozatkészen apáik nyomdokát a haladás terén.

Legyen így!

Lelkes taps és éljenzéstől visszhangzott a terem, midőn Pulszky Ferencz pompás beszédét elvígézté s a tiszteletszervi tetszésnyilatkozatban a közönség mintegy megköszönni akarta nagy vendégének, hogy felolvasásával ennyire emelte a nagyjelentőségű nap aradi ünnepejét.

A tetszészaj lecsillapulta után Barabás Béla dr. szavalt el lázas hévvel és rendkívüli hatás mellett a „Talpra magyar!“ majd a dalárda énekelte el a „Szózat“-ot, mire az — Arad városához oly méltó — hazafias ünnepély véget ért és a közönség emelkedett hangulatban oszlott szét.

Az Iparosházban.

A Kossuth-asztaltársaság által rendezett nagy bankett este 9 órakor vette kezdetét az iparosház nagytermében. A banketten annyian vettek részt, a hányan csak a teremben elfértek s elegen voltak, a kik nem kaphattak helyet. Az alkalmi beszédet Ternajgó Cezár a Kossuth-asztaltársaság elnöke tartotta, poharát emelvén a szabadság, egyenlőség és testvériség magasatos olveinek melőbbi diadaira jutására. A bankett közepén, fél 10-kor jöttek meg Pulszky Ferencz és neje, kiket a társaság harsogó éljennel és tapsal fogadott. Ternajgó elnök intézte hozzájuk az üdvözölő beszédet, s Pulszkynek egy kézcsókban fejezte ki mindajuk tiszteletét, egy ibolyasokrot nyujtott át. Pulszky Ferencz örömet fejezte ki a felett, hogy tiszteletben tartják Kossuth nevé, ki alapját vetette meg a mostani állapotoknak. Lesz még idő — ugymond — mikor Kossuth neve minden kivétel nélkül tisztelet tárgya lesz. B. J. és János Kossuth Lajosa emelte poharát, Jenke József pedig „Március 15“

ezirni költeményét szavaltá el. Némethy Károly a régi honvédek érdemeiről szóltott s a közönség ígelmébe ajánlotta Jankai versének és Ternajgó beszédének Jenyomatát, mely a honvédegyület javára rögtön áruka becsátattott 10 kr-ért. Befolyt 17 ft 53 kr, s Némethy Károly kezébezh tétett la. Porczan Lajos szöpen szavaltá el Petőfi „Talpra magyar“-ját.

Pulszky Ferencz egy olyan férfiúrt emeli poharát, ki vele együtt hosszú multat képvisel, s a kivel együtt voltak 52 év előtt az országgyűlési ifjuság tagjai, együtt lelkesedtek a demokrataizmusért. Elneti Besze János és a demokrata eszmék, továbbá a polgárokat és iparosokat, kik képviselik a nemzet jövőjét. Iti. Krístyó János emlékezte a szabadság, egyenlőség és testvériség négyvenedik évfordulójáról, kívánja, hogy ez eszmék ne csak ünnepejük, de sziveinkben is érezzük; emeli poharát a fejlődő iparért és kereskedelemért s végül élteti a 40 év előtti kieső napok tanuját, Pulszky Ferenczet.

Müller Lajos a jelenlegi szabadságot rút szabiritha rázunk nevezi s az igazi szabadságot élteti, melynek eljövételére várunk kell. Besze János Pulszky nagy érdemeiről szövla, élteti Pulszkyt. Müller Károly poharát emel a szabadság és egyenlőség nagy eszméire. Ellé László élteti az aradi hőlyeket, Barabás Béla a független Magyarországot, Ternajgó Cezár a 48-iki honvédeket.

A bankett után táncz következett, mely nagy élénkiséggel hajajlít tartott. Tavózásokor Pulszkyt és nejét ismét élénken megöjje-nezték.

Vilmos császár halála.

Arad, március 15.

A temetés.

Berlinből jelentik, hogy a szerdán közzétett szertartás szerint Vilmos császár szertartás és holnap pénteken déli 12 órakor megy vége. 11 óráról kezdve a város valamennyi harangját meghúzzák. Az első harangzás után Stolberg gróf a koronához, Puttkammer miniszter a birodalmi jogúrhoz, Maybach hadügyminiszter a birodalmi állásat, Bronsart birodalmi hadügyminiszter a birodalmi kardhoz lépnek. E jövőkép párnákon fognak nyugodni. Azután követek-znek az igazságügyminiszter a birodalmi pécsettél, Lucius miniszter a fekete sas-rend láncával, Bötzler miniszter a választófejedelmi süvegvel, Gossler és Scholz a választófejedelmi karddal. A lovas testőrök parancsnoka, Pape, a birodalmi zászlóval a kopersó főjénél foglal állást, mellette kivont karddal, Lehndorff gróf és Radziwil herceg főhadiszegedek állnak. A kopersó lábánál a szarnysegédek és egy a la suite tábornok, valamint ama porosz, bajor, szász, württembergi és külföldi ezredek küldöttségei állnak, melyeknek a császár tulajdonosa volt. A temetéshez meghívott vendégek között vannak Bismarck, Moltke és Hohenzollern hercegek, elaszlotharingiai helytartó. Az özevgy császárné nem vesz részt a temetésben. Az isteni tiszteletet, a császár véakarata szerint, Kögel udvari főlelkész, a szűkesegyház lelkeszeinek segítségével mellet fogja végezni. Mialatt a lelkész a holttestet megáldja, a gyalogság az előrt háromsoros sorfázat adja.

Erre tizenkét ezredes leemeli a ravatalról a kopersót, melyet a halottas kocsig visznek s azon elhelyeznek. A halottas kocsig menet a kopersó előtt a kamarások, a birodalmi jelvényeket vivő miniszterek és az udvari tisztviselők, a kopersó mellett fedeztékent két törzstiszt és 12 zászados, a kopersó után pedig a birodalmi zászlóval Pape tábornok halad. Lehndorff gróf és Radziwil hg. főhadiszegedek kíséretében. A mint a kopersó a halottas kocsin elhelyezik, nyolcz törzstiszt, (kik a halottas kocsi lovait fogják vezetni), megfogja a lovak kantarát, négy törzstiszt a szemföldégyi oszcsát, s a tábornokok a kopersó fölötti menyek-zet, ez organa tovább játszik, mialatt az uralkodóház tagjai s a többi fejedelmi és magasrangú személyiségek elfoglalják helyüket a halottas menetben. Erre a menést az összes harangok zúgása közben megindul: a kastélyhídon, a „Mittelpromenade“-on, az „Unter der Linden“-en és a brandenburgi kapun át a „Siegesallee“-ig, hol a fejedelmi és magasrangú személyiségek kocsiba ülnek s vagy a városba mennek vissza, vagy pedig más uton a charlottenburgi mauzóleumhoz hajtatnak.

A birodalmi jelvényeket a „Siegesallee“-ból visszaviszik a császári kincstárba; a menzettel leemelik. A lovak kantarát, nyolcz hadnagy, a szemföldégy oszcsát pedig négy zászados veszi át.

A Siegesalleetől a charlottenburgi mauzóleumig a halottas menetet csak a testőrségi ezred kíséri, a mauzóleumná. A helyőrtárdeszred testőrsége foglal állást. Mihelyt a lelkész a holttestemet megáldotta, 101 ágyúhöz dördül el. A halottas menetet megnyitja a gárdaezred, a királyi gránátos ezred, a tanzászlóal és a posdam alizisti iskola egy-egy lovas és gyalogszádból kombinált zászlóal, a két gárdá-tüzérezred 12 ágyúja az első osztály zászlóal; ezután következnek a szolgaszemélyzet, a házi tisztviselők, az udvarmesterei és egyéb királyi udvari hatóságok tisztikara, a királyi titkara, az udvari apródok, az udvari orvostok és kamarások. A birodalmi jelvényeket vivő miniszterek, Stolberg Ottó gróf a császári koronával, az udvari tisztviselők, helyettes főtisztviselők és főtisztviselők s utánuk a halottas kocsi. A szemföldégy oszcsát pedig négy zászados veszi át.

küldöttei, az elhunyt császár fohadsegédei, származéai és kísérete, az uralkodóház sarjait, Bismarck bárót, Mollke gr., Elsas-Lotharingia helytartóját, a fekete seregnél lovagjait, a hercegi házak fejeit, a tábornoki kar, a szövetségtanács tagjait, a birodalmi gyűlés és a porosz országgyűlés két hazánk elnökei, rangfokozat szerint az összes állami hivatalnokok, a hatóságok, a birodalmi gyűlés és az országgyűlés tagjai a végre Berlin, Potsdam és más városok küldöttégei. A menetet két gárdaszázalój járja be. Az ut két oldalán a székesegyházról a „Siegessäule”-ig a különböző társulatok, harcos-egyletek és testületek állnak sorban.

Legújabb posta.

— Kedvező jelek Bulgáriára. Berlini politikai körökben azt hiszik, hogy a Vilmos császár elhunytá által beállott európai helyzet Bulgáriára nézve kedvező. A konstantinápolyi angol nagykövetség kellemetlenül érintette a portánkat a bolgár kérdésben hozott határozata. Utóbbi napokban Sir White nagykövetség többször érintkezett Vulkovics ottani bolgár ügyvivővel. Vulkovics azt ajánlta Ferdinánd hercegnek, hogy közönlön le, és plebiszcitum útján választassa meg magát újból fejedelemmé. Azzal indokolta ezt, hogy a nép határozata a fejedelem állását megerősíti és megadja majd a szükséges támogatást arra nézve, hogy bátran szembeállhasson Oroszországgal.

Egyik újabb római jelentés szerint, a hármasszövetség, bár azt Robilant gróf külügyminisztercsége idejében az olasz közvélemény alig hogy méltatta s csak is a politikailag érettebb szellemek fogták föl annak jelentős voltát, ma nap jó uton van, hogy a szó teljes értelmében népszerűvé legyen Olaszországban. — Ezen eredmény nagy részben annak a felismeréséből eredt, hogy Olaszországnak ez a szövetsége, minden oly kérdésre nézve, mely a közös érdek körén kívül esik, teljesen szabad kezet enged arra, hogy tradícióihoz és elveikhez híven járja azon el. Nagyon elhatározottnak tűnt ez ki ama tárgyalásunk folyamán, a melyek, orosz kezdeményezésre, legutóbbi folyamathoz tartottak, a mikor Olaszország még tovább ment akár Ausztria-Magyarországnál, akár Angliánál, a mennyiben azt a véleményét hangoztatta, hogy épenséggel nem járja egy függetlenségre törekvő nemzet örendelmekézési jogát — merőben formális tekintetektől — megfosztatva.

— III. Frigyes császár. Bismarck herceg birodalmi kancellárhoz közelálló körökben — mint Berlinből sűrűnnyik. — az a meggyőződés uralkodik, hogy Bismarck herceg teljesen meg van elégedve a politikai helyzettel. A császárral folytatott tanácskozások alatt — eddig háromszor jöttek össze — ama tapasztalatra jutott, hogy Frigyes császár ép oly határozottan vele tart, mint ez előtt Vilmos császár. A politikai viszonyok megváltozása a főkérdésekben tehát nem várható. A legközelebbi fontos elhatározás a császár föléhozására vonatkozik. Az eskü aláírás s köztélémelel által fog történni. A császár-király különben nem lesz jogában korlátozva, ha az eskütelével elmarad addigra, míg állapottának jobbrafordult az megengedhető teszi; viszont a nép sem érezheti magát jogában veszélyeztetettnek egy ily alkotmányos érzelmi uralkodóval szemben. Az elhatározás egyébiránt Frigyes császártól függ. A helyettesítés kérdése, még a mai és ünnepélyes alkalmakat illetőleg sincs elintézetve, miután a császár el van határozva, hogy személyesen kormányoz, míg csak osztrák ereje energiái. A kancellár, megindítva a császár kegyelmeit által s tekintettel a helyzetre, állítólag elhatározta, hogy a császár kivánságait a legszélesebb határon kívül figyelembe veszi, még ha saját nézetei a császáréival teljesen nem is egyeznek.

Távirat.

— Március 15-ke Budapestén. — Budapest, márc. 15. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A március 15-iki ünnepélyt az egyetemi ifjuság a szokottnál fényesebben ülte meg. Az egyetemter s a szomszédos utcák falain zászlók tarkállottak. Háromnegyed 11 órakor zsufolóság megtelt a vigadó terme, hol az ünnepély délelőtti része lefolyt. Jókai alkalmi felolvasását zajosan megtapsolták. Vámosy Zoltán szavalt a Brányi Emil alkalmi költeményét, a dalárdá a Hymnuszt s a „Talpra magyar”-t énekelte. Délután az ifjuság az egyetemterén az ezrekre menő tömeggel csoportosult. Csarada Kálmán szavalt, Jassy Viktor alkalmi beszédet mondott. Innáta Petőfiterre vonultak, hol Csoromási olvasókori elnök alkalmi beszédet tartott. — A hangulat rendkívül ünnepélyes volt.

— Rudolf trónörökös Berlinben. —

Berlin, március 15. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Rudolf trónörökös ma délbende érkezett. A pályaudvaron század volt felállítva tiszteletére. Vilmos trónörökös fogadta, ki több herceggel jelent meg s ezeken kívül jelen voltak a kormányzó-rendőrönök és a nagykövetség tagjai. Rudolf könyves szemmel szállott ki a kocsiból s megölelte és megcsókolta Vilmost és Henrik herceget. Ezután mindannyian a pályaudvar másik csarnokába mentek, hol a román királyi pár fél egykor érkezett meg. A román királyné mely gyászba öltözve szállott ki. Rudolf trónörökös Vilmost al egyenesen a székesegyházba ment a holttest megtekintésére.

„ARADI KÖZLÖNY”

(Megjelen minden nap.)
Előfizetési feltételei.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 12 frt — kr
Fél évre 6 „ — „
Negyed évre 3 „ — „
Egy hóra 1 „ — „
Vidékre szétküldve:
Egy évre 14 frt — kr
Fél évre 7 „ — „
Negyed évre 3 „ 50 „
Egy hóra 1 „ 20 „

Vidéki t. előfizetőinket kérjük, hogy az előfizetési díjakat mielőbb beiktal-eeni sziveskedjenek, hogy a lap pontos expedícióját fenntartásuk nélkül teljesíthessük

Az „Aradi Közlöny” kiadóhivatala.

NAPTÁR.
Március 16. Péntek. Rom cath naptár: Ger. hv. Prot. naptár Cziriké. Görög orosz naptár (március 9. Gerazim. Nap kelt 6 óra 12 perczkor. Nap nyugszik 6 óra 6 perczkor.
— „A Kölcsey könyvtár” kedden és szombaton délután 3—4 és pénteken délelőtt 11—12 óra közt használható.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Arad városa mint éljöl tul esett a krízisen, melylyel a rendkívül magas vizállás és a hatalmas jég megindulása fenyegette. A jég szerdán éjjel, — mint már lapunk tegnapi számában megirtuk — megindult és tegnap délig folyton kisebb nagyobb darabokban uszott lefelé, úgy hogy most már Arad alól teljesen elment a jég s a Maros ép oly rohamosan leapt, mint a mily rohamosan megáradt. A hirtelen beállott apadás folytán a székesegyház folyó már vissza is tört medrébe.

Az apadás a katonai temető és a törvényhatósági utközött fekvő szántóföldek a glogováci határ, mikalakai, zsigmondházi határ elöntése és a jég lefolyása idézték elő.

A Maros parton az árterület egész hosszában kivétel hevernek a nagyobb nál nagyobb jégtáblák, melyek tegnapelőtt még nagyon hatalmasak voltak, azonban itt már teljesen ártatlan tömegek.

A zsigmondházi vészről lapunknak egy ott íjart barátja, ki az arad-temesvári vasút töltésén nagy kerülővel jutott oda s résztvett a mentési munkálatokban, következő részleteket beszéli el:

Zsigmondháza egészen vízben állt, egyetlen háza sem maradt szárazon, helyenkint egy öles víz is állt, négy ház összeadult. A rendkívül hirtelen jött áradat oly egyszerűen törte át a zsigmondházi töltéseket, hogy a lakóknak nem maradt idejük a menekülésre s oszlonokkal kellett őket a házból kiszabadítani. Az egész községből Uj-Áradra menekültek az emberek.

Bíró Imre zsigmondházi földbirtokos, öreg 64 éves, buteg ember cselődségével együtt a községtől félóránnyira fekvő tanyájára rekedt s a víz már az ágyáig ért fel, midőn Szerény Sándor zsigmondházi jegyző, Martiny új aradi tüzoltó főparancsnok és Kosztolányi Károly aradi szolgabírói tisztviselő, — kik a zsigmondházi legelőn keresztül éleltek veszélyeztetésével a zajló jég között oszlonokon hatoltak a tanyához — kimentettek.

Ma délelőtt s viz Zsigmondháza község területéről visszafolyt a Maros medrébe. Mikalaka, Glogovász, Szabad hely a jég elvonulása és a beállott apadás folytán megmenekült a veszélytől.

Tegnap délelőtt 8 órakor a mikalakai határban az arad-temesvári vasút egyik áterése alatt a víz feltartható nem lévén, a katonai temető és a törvényhatósági utközött fekvő szántóföldek elöntettek; a község belterületét a második áterésnél árszá

erősítéssel készített körültöltés védte meg.

A vizállás ott is apad, — Az Arad és Uj-Árad közt levő vasúti híd az jég elszakította a hozzáerősített támaszdrónnyokat. Ez okozta első sorban azt, hogy a közlekedést a hídön keresztül beállították.

A glogováci határ nagy részben el van öntve, de a belterületet ott is sikerült megmenteni.

Pécskáról tegnap délelőtt 10 óra 45 perczkor feladott sűrűnyben következő értesítést kapta a megye alispánja: A jég áll, a vészély nagy. Ily magas vizállás sohasem volt, folyton áradás. A magyar pécskai legelőnél a védőtöltés kiszakadt.

E sűrűny folytán Ormos Péter alispán a délutáni vonattal azonnal kiment Pécskára Martin Tivadar segédfolyamernök kíséretében, hogy a védelmi munkálatakat személyesen vezesse.

Gyula városáról tegnap délelőtt következő táviratot kaptuk: A nagy péli határ a Csobosér jobb partján a Székudvarról levező vízekől teljesen el van árasztva. A jég levezetése végett, a Csobosér jobb partján levő gátátvágása kérétek.

A Fehér Körös folyó e vidéken nem öntött ugyan ki, de a huzamosan tartott magas vizállás folytán az elolvadt hó és a csapadékokból keletkezett belvizek lefolyással nem bírván, olyannyira feltorlódottak, hogy Simánd és Kisjend közt az utat, a vasutat és a szántóföldeket egészen elárasztották, s természetes esések folytán Nagy-Pél határban gyülemlettak meg. Levezetéseik iránt addig, míg a Körös vizállása alább nem száll, intézkedni nem lehet.

A vizállás alábbzállása az arad-temesvári zsilipek megújítása és a kért gátátvágás után gyorsan levezethető. Az átvágás engedélyezésének időpontja azonban a vizállási viszonyoktól függ, ennél fogva a vármegye alispánja, mielőtt az átvágás iránt intézkednek a gyulai kir. folyamterméni hivatalt s a vizszabályozási társulatot a vizigó törvény 154. §-a értelmében véleményezésre hivta fel.

Miután a jég elment, Zsigmondháza és Arad közt a oszlonközlekedés lehetővé vált; azonban a szárazhid helyreállítása még napokat igényel a míg ez helyre nem állítatik a Maros balpartján fekvő szomszédos községektől el vagyunk zárva, mert közös a közlekedés teljesen lehetetlen.

Temesvárról írják nekünk: A Temes és a Bega ma ismét áradnak. Az árvízvesztély mind komolyabb alakot kezd ölteni minden vonalon. A nagyúrvú áradás előidézéséhez a hóolvadásokon és a jég megindulásán kívül hozzájárult még azon körülmény, hogy tegnap a hegyek között havazás, a síkságon pedig nagy esőzés volt. Ugy a Temes, mint a Bega több helyen kilépett medréből. És mivel a belvizek is iszonyu módon léptek föl, a Temes megyében viz alatt lévő területet tízezer holdra tehetjük.

A hatóságk éjjel-nappal dolgoznak a védmunkálatok vezetésén. A megyeházán, a városházán, a temesbegyölgyi vizszabályozási társulat és a Bega-osztonai mérnöki hivatalban csaknem kizárólag a vízvédekezési munkálatok vezetése foglalja el a tisztviselőket.

Buziásról távirják: A Temes és Temesina mentén Ohabaforgástól egész Unipig a belvizek a földet ellepték. Vukován egy 13 éves fiú a víz által elsodorott és belefult. Holtteste eddig felfalható nem volt.

A vizállás Aradon a tegnapi nap folyamán ily változott: Reggeli 4 órakor 3.18, 6 órakor 3.10, 8 órakor 3.02, déli 12 órakor 2.98, délután 3 órakor 2.97.

Pécskáról délután 2 óra 50 perczkor következő sűrűny érkezett: A vészély nagysága és a nép közömbössége miatt az alispán, ki délután ideérkezvén, átvette a védelmi munkálatok vezetését, az itt állomásozó huszárszázad segítségét vette igénybe. Jég áll. Apadás nincs.

4 óra 25 perczkor eztáviratozták. Szenttamási jég megindult, a víz medrét elhagyva, Pécskávalégén a védőtöltést széltében meghágyva betört. Több száz ház víz alá került.

5 óra 30 perczkor feladott sűrűny szerint; Magyar-Pécska alsó részén a szemlái oldalán a viz a gátot átháta és azon rész viz alatt áll. Nagy a rémület. A nép mindenünnen burcolkodik. Minden intézkedés megtételek a folyamterméni rendelkezése szerint. Pécskai jég megindult, de a közeli erdőrésznél megakadt.

Aradi jég még nem érkezett ide. Pécska és Szt.-Tamás között a legelő irányában a töltés kiszakadt. Az ó-pécskai tanyák teljesen el vannak árasztva. Az általi uton mintegy 200 ölnyre keresztül tört a víz. Ezen szakadást nem lehet betönni, mert 3 helyt van megszakadva. (Megjegyezzük, hogy e szakadás által a község belterülete nem érintett, miután ezen oldalról a község külön körégt és természetesen maga által is védve van.) A lakosság minden erőfeszülést megtesz, hogy a községet megmentsék.

6 és fél órakor feladott távirat megnyugtatóbb hangú: Szenttamási jég elvont. Nagyon kezd apadni. — Regény-oszronkunk rendkívül anyag-halmaz miatt maradt ki lapunk mai számából.

— A „Kölcsey-egyesület” mai estélye igen élvezetesnek ígérkezik. Első sorban Madzsar Károly fogja olvasni Leuau életéből cz. értekezését; utána R a u György fog gondonka solot játszani (Soltermann: Adante religio és Allemande Lorelli szonataja XVI. sz.) Budits. Dancs és János kisérétével; végül Sz e c h y Ákos értekezik a hullák elégetéséről (kísérletekkel). Személyjegyek a bemenetnél 50 kr-ával kaphatók.

— Pulszky Ferencz Aradon. Pulszky Ferencz tegnap délben látogatásokat tett, a volt F á b i á n László főispán urnális, visszasaadva a főispán urnak a felolvasás előtt tett látogatását. Ezután nejevel együtt kisebb körben ebédelt P o h l vendéglőjében. Pulszky Ferencz délután három órakor nejevel együtt meglátogatta Aradnak egy nevezetes intézményét, az emberbaráti szeretet által fenntartott siketnéma iskoláját. A felügyelő-bizottság tagjai közül jelen voltak: Arkay Kálmán gondnok, Frint Lajos, Rosenburg Sándor dr., Vizer Péter, továbbá a kir. tanfelügyelő Varjassy Árpád vr. Ok fogadták Pulszkyt, ki nejevel együtt Hász Sándor és Hindy Árpád kíséretében jött. Egy siketnéma leányka rövid üdvözöl szavai után, a mi különösen Pulszky német láthatóan meglepte és meghatóta, Roboz József, az iskola vezetője rögtönzött vizsgálatot tartott növendékeivel, a jelenlevőket a szó szoros értelmében meglepte, úgy annyira, hogy végre Pulszky nem állhatta meg és a mit bizonyára már régen nem tett, maga intézett a siketnéma növendékekhez kérdéseket. kik szájáról a kérdéseket leolvaván, látható örömeire feleltek. A kézimunkák megszemlélése után, melyek Mariukovics Mária k. a kézimunka-tanító ügybuzgalmát dicsérik, úgy Pulszky mint neje a vendégek könyvébe írták neveiket, ismételtlen kifejezvéen megelégedésüket a látottak felett.

— Betörés fényes nappal. Rendkívül vakmerő betörés követtek el tegnap, csütörtök délben Arad egyik legélénkebb helyén. A főtéren, a Spitzer-féle házban, a megyeházával átellenben van Prónay Ignác órasüzlete, hol valami rendkívül rafinírozott, vakmerő betörő déli 1/2 és 1 óra között, mikor a főtéren mindig nagyon sok nép jár, azalatt míg az üzlet tulajdonosa ebédelni volt, az egyszerű üveg-ajtót tolvajkulcsal felnyitván, egész bátran, mintha csak ő lenne itt a gazda, bement, az ajtó maga után betévé. Odabenn felnyitotta, szintén megfelelő kulccsal, a kirakabban elhelyezett üvegszekrényt s abból a benne elhelyezett 40 db arany és ezüst órárt és 6 db aranyláncot magához véve odébb állt. A tolvajlást 1 óra előtt az üzletbe visszatért Prónay vette észre, ki azonnal jelentést tévén az esetről, a rendőrség azonnal megindította a nyomozást. A vizsgálatot S o m o g y i László alkapitány vezeti. Az ellopott tárgyak értéke mintegy 2000 forint.

— Az aradi tavaszi vásár ma veszi kezdetét. A vásár előreláthatólag nagyon gyengén fog kitünni, mert s szomszédban többféle árvízvesztélylyel küzködnek az emberek s Temesmegyétől pedig teljesen el vagyunk zárva, mert az új aradi szárazhid helyreállítása még napokat, talán egy egész hetet is igényel.

— Nyilvános köszönet. A világi magyar francia-cognac-gyár igazgatósága a világi önkéntes tüzoltóegylet javára 10 frtot adományozott; mely adományt alólírotaik egytelünk nevében köszönetünket nyilvánítottuk. Kelt Világoson, 1888. március 10-én. Zsutyi Zoltán egytl. titkár, Weidenfeld Bernát egyleti pénztárnok.

— Forgalmi akadály. A vizár annyira megrongálta az arad-cesanádi vasutnak Szt.-Tamással levő töltését, hogy a vonatok csak átszállással közlekednek az arad-pécskai vonalon.

— Összedült ház. Kurtiesán Györgynek Aradon, az alsó Marosparton, a Spitz-féle gyár előtt fekvő házat a vizár összedöntötte. A szegény ember minden holmija beveszett.

— Előkelő családból származó nevelő. ki különben is kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik és a német és francia nyelv valamint a zongora tanításban évek óta előkelő házaknál praktizált, ajánlkozik uri házakhoz. Bővebb felvilágosítást sziveségből ad, lapunk szerkesztőségére.

— Egy hazai gyógyforrás. A legjobb és leghatásosabb gyógyszer minden setre az, melyet a természet boosát a maga öserejében az ember rendelkezésére. Innen van, hogy a természetes ásványvizek használata az orvosi tudomány napról-napra hasznosabb szolgálatot tesz, de épen ez oknál fogva rendkívül fontos, hogy ezek, nevezetesen a hashajtó ásványvizek, természetes és elismert forrásból erjedjenek. Nem hisszük, hogy volna valaki, aki Loser testvérek budai Rákóczy-erőtvízének gyógyhatását és előnyeit ne ismerné. A bel-és külföld leghíresebb vészei és orvosai a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a víz kitűnő gyógyhatásáról; 12 kiállítás első kitüntetésekkel halmozta el és mind az öt világgrésben vannak e vizek főraktárai. A kik e vizek kísérletet tettek, meggyőződtek arról, hogy gyógyhatásra nézve minden hasonló vizez felülmúl, és valamennyi szakféru megegyezik abban, a mit Trieborn dr. híres londoni tanár e vizről mondott, hogy „Nem létezik forrás, mely oly nagyennyiségű ásványi sókat tartalmaz és

oly előnyökkel bír, mint a budai Rákóczy-forrás.” Kaposolabban felmentük, hogy e forrás tulajdonosi indítatva érezték magukat az orvosokat és a közönséget figyelmeztetni, hogy némely forrástulajdonos az utolaz időben gyenge ásványvizet a Rákóczy-kese-rívízhez hasonló vígnetákkal akarja forgalomba hozni. Ennek következtében figyelmeztetünk mindenkit, hogy vásárlásánál a „Budai Rákóczy-kese-rívíz” felírására ügyeljen.

— Tisztviselők, tanítók, özípések, szabók és általában mindazok a kik túlo életmódot folytatnak, többnyire aranyeres bántalmairól panaszkodnak. Emésztésük rendetlen, székrekedés fejtájással, vértorlódás szédüléssel stb. jelentkezik. Mindez esetben gyors segélyt nyújtanak a Brandt Rich.-féle svájci labdacso, mert a baj okát elenyésztetik. De mindazoknak a kiknek foglalkozásuknál fogva a széklet emittett bajokra hajlandóságuk van, ajánlatos, hogy koronként svájci labdacsokat használva e bajoknak elejét vegyék. — E labdacso doboza 70 kr. a gyógyszerárakban.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— Dolnay Gyula ismert ifjusági lapjából a „Hasznos Mulattató” és „Lányok Lapja”-ból, vették az utóbbi számkat. Mindkét lap az értelemesebb gyermekvilág számára val. szerkesztve s mindkettő már másfél évtized óta teljesíti az őt miselőjét. A szép lapok valóban hézagpótlók; az ifjuság képzésére, nevelésére pótolhatatlan hatást gyakorolnak és nagyon megérdemlik a pártolást. Legkedvesebb és leghasznosabb ajándék a törekvő jó gyermeknek. A „Hasznos Mulattató” fiúknak és lányoknak egyaránt alkalmas olvasmány. A „Lányok Lapja” kizárólag a leányvilág számára való. Szép képek tarkítják a füzeteket, azoknál fél iv melléklete is van, melyből az év végén külön kötet lesz. Mindemelézők mellett az előfizetési ár igazán osekély, negyedévre 1 frt, félévre 2 frt. Teljes számu példányok kaphatók. Kiadóhivatal: Budapest, kecskeméti-utca 19. sz.

Színház.

— márc. 15.

— Mérozius 15-ke az arad színházban akként folyt le a színház látogatótölgát illelőleg, hogy önkénytelenül támadt mindenkinek az a kérdés, hogy Aradon az a sokak részéről hangoztatott hazafias annyira sem kötelez, hogy a március 15-éke színházi tanepisége bár olyan közönség előtt folyjon le, hogy a ház üressége ne legyen botrányos? A délutáni előadáson, mely a tanítótestületi nyugdíj javára ment, a tanulóifjuság érdeklődése még hozott össze egy kis közönséget, (ott volt Pulszky Ferencz is nejevel), de az esti előadáson a szó szoros értelmében tátongott ház ürességét, úgy hogy az előadást csak jóval hét óra után lehetett elkezdeni. Pedig az est mősa kitűnő volt és a „Beosztás”-szó s „A leánykérő”-is ismert darabokon kívül a „Múlt, jelen és jövő”-cz. költői prólogia került színre Bartók Lajosnak, e par excellencia hazafias vejnáj kitűnő költőnek, ki ezt a pompás művét egyenesen ez alkalomra írta. Szép megtiszteltetés érte mindenesetre főleg „elvtársai” részéről, kik négy öt emberre való érdeklődést fejtettek ki az alkalommal. Hunyady Margit játszta egész bravóval a borongó Múltat, míg a társulat, személyzete pompás, élethű alakokban jelenítették a Kossuth Lajos 1848—49-iki országgyűlésen támadt azon fellépését midőn 200 ezer honvédet kér és az 1867-iki miniszteriumot — tablókat, mire a kiszámu közönség zajosan kitapsolta Krecsányi igazgatót.

Itt közöljük a hatásos drámai költeményből a következő mutatványt:

Múlt: (A jelenhez.)
Vigasztalj csak lélcserőget rabot, Idézte, midőn kardot forgatott; Hozd a hő emlékébe nyert csatáit, Kit már a kényur vesztőhelyre állít Halld! Egy nap én is voltam ily Jelen, Ragyogva zászlóm, dicfény fejemen, És mennydörgém a vén földnek: szabadság! S zászlóm e nap százezrek fölragadták, Követték milliók és gyözve győzték, S hívem magam már nemzeti Jővőnek. Oh! szent volt hármas jelszavunk, nagy eszménk,

Erte igével, elmélággal küzdünk, Ugy hát nyers ökle durva erejével Támadt a szarnokság, hogy döntene el Az áldozó oltárt és koncra hánnya! Aldozatul dobjon a tiszta lángra. . . . De harcztér lett a hou, s vívtunk sebezve, Oroszlánbátorságot kétszereze. Arok réád, győzelem! átok, dicőség! A porból, mit az elverten futó nép Gyáva sarkával telver előltünk: Uj gyilkos had két . . . Vesznünk kell, mert győztünk,

Mert béreuz szolgák szoldos tábora Mindig száznnyit, mint szabadság bajnoka. A hős a győzedelmekben morúl ki . . . Most, új ellenség, jöjj, gyilkolni, óni! . . . Elvéreznék! . . . Fossem-e vérel tovább Remény, dicsőség piros hajnalát? Önámítón tavaszunk kezdetét, Szép ifju márciuszt köszöntened? A véget lásd, az őst, hervadt reményünk? A gyszás Világos romját a romba dőlünk? A gyszörtörtén véres végezára A radra néz s oltja gyaláztárára, A köny- s vérben sird ki szeméid: ne léssék A vértanuk városa örök gyásrát!

